

Adrianus Jacobus Binnendijk (1843-1913) zandgraf 538, vak D
Directeur van de Stedelijke Werkinrichting; vele andere functies en zeer betrokken bij de Remonstrantse Broederschap

Personalia

Geboren: 19 januari 1843 te Leiden

Zoon van: Johannes Binnendijk en Maria Spöhler

Gehuwd met: (1) Margaretha Capteyn op 12 augustus 1863 te Leiden

(2) Johanna Jacoba Hoogenstraaten op 10 juni 1870 te Leiden

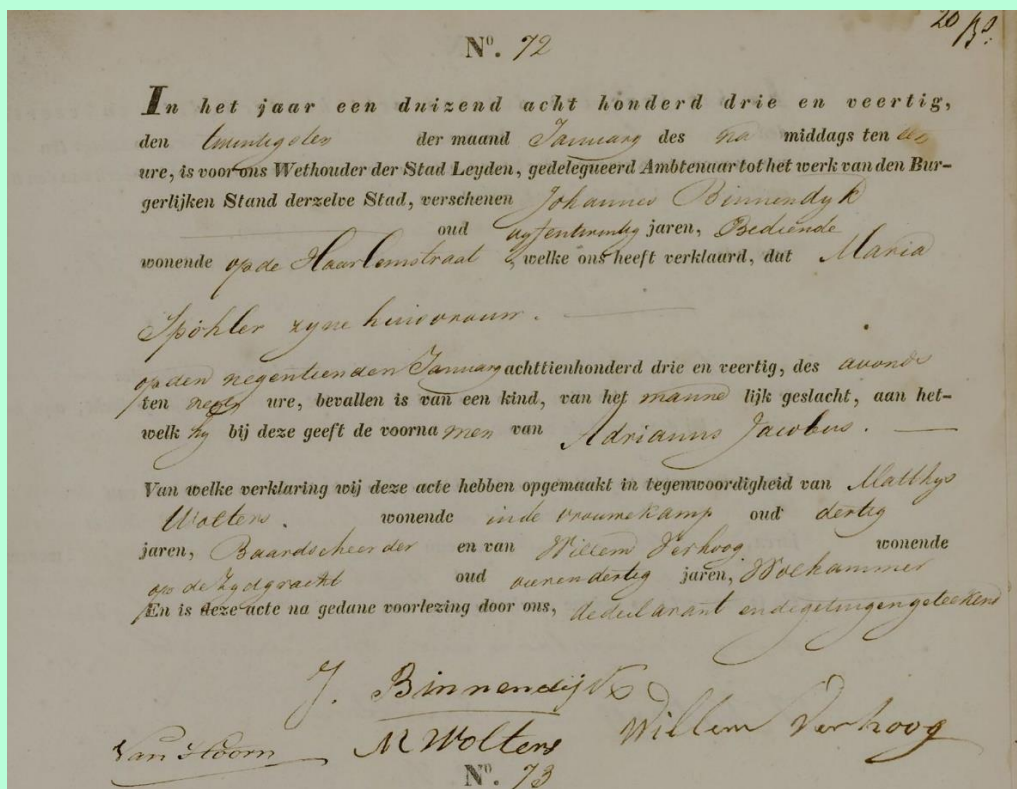
Overleden: 29 november 1913 te Leiden

Begraven: 4 december 1913

Zijn levensverhaal

Jeugd

Adrianus Jacobus Binnendijk wordt op 19 januari 1843 te Leiden in de Haarlemmerstraat op nr. 142 geboren. Zijn vader is Johannes Binnendijk (1818-1894) en zijn moeder Maria Spöhler (1809-1888).

Geboorteakte

Het gezin behoort tot de Remonstrants Gereformeerde Gemeente. Vader Johannes was meer dan veertig jaar lid van het kerkbestuur, was ook diaken en maakte zich als

armenverzorger zeer verdienstelijk. Ook zijn oom Jan Jacob Spöhler was vele jaren lid van dit kerkbestuur.

Wat het beroep van zijn vader betreft: Johannes was aanvankelijk bediende en werd later logementhouder en kastelein van de Nieuwe Sociëteit op de Langebrug nr. 58, tussen de Petruskerk en het gebouw Nut van 't Algemeen, dat op de hoek met het Steenschuur stond.

De Nieuwe Sociëteit tussen de Petruskerk en het gebouw Nut van 't Algemeen (1859)

Het gezin woonde destijds ook op Langebrug nr. 58. Eerder had het - na de Haarlemmerstraat - gewoond aan de Stille Rijn (nr. 12), de Breestraat (nr. 52) en het Noordeinde (nr. 54).

Over de jeugd van Adrianus Jacobus is niets bekend, behalve dat uit het militieregister blijkt dat hij in 1863, hij is dan twintig jaar en loteling¹, wordt vrijgesteld van de militaire dienstplicht omdat hij de enige zoon is.

Eerste huwelijk

De twintigjarige Adrianus trouwt op 12 augustus 1863 in Leiden met de eveneens in Leiden geboren Margaretha Capteyn (1841-1867). Het jonge echtpaar gaat bij zijn ouders inwonen op het Noordeinde. Ruim twee maanden later, op 24 oktober, wordt daar het eerste kind geboren: Johannes Cornelis Adrianus (1863-1942). Op hetzelfde adres worden nog twee kinderen geboren, de meisjes Elisabeth Maria Margaretha

¹ Op 8 januari 1817 werd de 'Wet omtrent de Inrigting der Nationale Militie' van kracht. Deze wet hield in dat iedere man zich omstreeks zijn 20ste levensjaar moest inschrijven voor de dienstplicht. Door middel van loting werd bepaald welke 'loteling' in het leger in dienst moest. Als men was ingeloot, dan kon men zich tegen betaling laten vervangen. Met het afkopen van de dienstplicht was een aanzienlijk bedrag gemoeid en dit was dus niet voor iedereen weggelegd. Dit systeem van loting met afkoopmogelijkheid werd in 1898 opgeheven en vervangen door een voor iedere jongeman verplichte dienstplicht, waar men alleen van kon worden vrijgesteld op grond van een dienstkeuring.

Directeur van de Stedelijke Werkinrichting

Zonder zich op de voorgrond te plaatsen, is Adrianus Binnendijk zeer betrokken bij maatschappelijke en kerkelijke zaken. Hij is vrolijk en opgeruimd van aard, humoristisch en makkelijk in de omgang met personen van allerlei rangen en standen. Ook is hij nauwgezet en plichtgetrouw. Al deze eigenschappen maken hem uitermate geschikt voor functies bij tal van organisaties. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat hij in 1870, het jaar van zijn tweede huwelijk, wordt aangesteld als directeur van de Stedelijke Werkinrichting, ook wel het Stedelijke Werkhuis genoemd³. Deze functie heeft hij tot volle tevredenheid tot 1908 vervuld. Daarvoor was hij al als boekhouder aangesteld bij het Werkhuis.

Overige functies

Binnendijk is een veelgevraagd bestuurslid. Hij vervult vaak de functie van secretaris of penningmeester, iets wat goed bij zijn karakter en kwaliteiten past. Hij is betrokken bij kerkelijke organisaties, bij verzekeringsmaatschappijen en andere organisaties. Hieronder een overzicht van een aantal van zijn vele functies:

Kerkelijk

- Bestuurslid Nederlandse Protestantse Bond, afd. Leiden;
- Secretaris en collectant van de Remonstrantse Gereformeerde Gemeente;
- Penningmeester van de kerkelijke kiesvereniging "Vrijheid en Orde".

Verzekeringsmaatschappijen

Binnendijk heeft agentschappen bij:

- De Onderlinge Levensverzekering "Eigen Huis";
- De Onderlinge Hollandsche Brandwaarborgmaatschappij te Oudkarspel;
- De brand- en levensverzekeringsmaatschappij "The Imperial";
- De Frankfurter Glasverzekeringsmaatschappij.

Overige organisaties

- Penningmeester van de Coöperatieve Vereniging "De Leidsche Vleeschmaatschappij";
- Secretaris van de Toneelvereniging "Harmonie";
- Commissaris van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, afd. Leiden;
- Regent-rentmeester van het François Houttijnhof aan de Hooigracht;
- Bestuurslid van de "Leidsche Maatschappij van Weldadigheid ter voorkoming van armoede";
- Bestuurslid van de "Vereeniging tot Zedelijke Verbetering van Gevangenen";
- Bestuurslid van de "Vereeniging tot bevordering getrouw Schoolbezoek";
- Bestuurslid van de "Vrijzinnige Kiesvereniging";
- Bestuurslid van de "Vereeniging tot Bevordering van de Zondagsrust".

³ Een werkhuis was een gemeentelijke instelling, gericht om armoede en bedelarij het hoofd te bieden door werkeloze mensen aan het werk te zetten. Naast bedelaars, zwervers en criminelen werden er invaliden en weeskinderen in een werkhuis opgenomen. De bewoners werden gedwongen om te werken, met als doel om hen in nuttige burgers veranderen. In de 18de en 19de eeuw was men van mening dat het verblijf in een werkhuis onaangenaam moest zijn. Zo kregen de werkhuisen het karakter van een gevangenis. Bedelen en landlopen waren strafbaar. Opname in een werkhuis gebeurde ook wel op verzoek van verwanten, of in geval van wezen op verzoek van de voogd.

Tekening van het François Houttijnhof

De Remonstrantse Gereformeerde Gemeente

Johannes Binnendijk was jarenlang betrokken bij dit kerkgenootschap en zoon Adrianus trad in de voetsporen van zijn vader. Ook hij zet zich volledig in voor het godsdienstig leven met als grondslag het Evangelie van Jezus Christus, overeenkomstig artikel 1 van het Algemeen Reglement van de Remonstrantse Broederschap.

Zonder uiterlijk vertoon en afkerig van twisten over godsdienstige vraagstukken leeft Adrianus volgens de beginselen van het Christendom. Op 28 januari 1874 neemt hij het secretariaat van de Remonstrants Gereformeerde Gemeente over van de heer T. Hooiberg. Deze functie vervult hij vijfentwintig jaar totdat toenemende doofheid hem in 1899 verhindert hiermee door te gaan.

Op 27 januari 1899 wordt hij in een buitengewone vergadering gehuldigd. Een van de bestuursleden haalt Binnendijk thuis op en brengt hem naar de bestuurskamer. Daar wordt hij toegesproken door voorzitter ds. H.P. Schim van der Loeff. In warme bewoordingen vertolkt deze de gevoelens van de aanwezigen voor de liefde en toewijding waarmee Adrianus Binnendijk een kwart eeuw lang de belangrijke functie van secretaris heeft vervuld. Van der Loeff biedt hem een paar sierlijke vazen aan, gevuld met prachtige bloemen.

Ook overhandigt hij de jubilaris na vijfentwintig jaar trouwe dienst een zilveren inktkoker met de inscriptie '28 januari 1874 - 28 januari 1899'.

Ds. H. P. van der Loeff

Binnendijk wordt eveneens toegesproken door de Remonstrantse predikant dr. J.A. Beijerman, die hiervoor speciaal uit Amsterdam is overgekomen. Deze zegt Binnendijk als vriend en raadgever zeer gewaardeerd te hebben, vooral in de periode toen hij als jong predikant in Leiden begon. Ook anderen voeren het woord, waaronder de koster, die Binnendijk een gouden vulpen overhandigt.

Laatste jaren en overlijden

Tot volle tevredenheid van iedereen geeft Binnendijk leiding aan de Werkinrichting. Hij is een gemoedelijke directeur die velen met raad en daad bijstaat. In 1908, op 65-jarige leeftijd, treedt hij terug. Hem wordt door het college van Burgemeester en Wethouders eervol ontslag verleend.

Binnendijk gaat zich nog meer met al zijn andere functies bezighouden, maar niet erg lang. Zijn gezondheid laat te wensen over en steeds vaker moet hij bij vergaderingen of andere zaken verstek laten gaan. Op 29 november 1913 komt Adrianus Johannes Binnendijk, te overlijden. Hij is dan 70 jaar oud. Het echtpaar Binnendijk - Hoogenstraaten woont op dat moment aan de Oude Singel op nr. 48, zo blijkt uit de overlijdensadvertentie.

113

No. 762

In het jaar negentienhonderd *derhonden* *eersten* *December*
zijn voor ons Ambtenaar van den Burgerlijken
Stand der gemeente Leiden *Stilhelmus Roman* verschenen :
oud vyf en veertig jaren, bediende
wonende *te Leiden* en *Johannes Jonk*
oud tachtig jaren,
sigarenmaker, wonende *te Leiden*, welke ons
verklaard hebben dat op den *negentien* *derhonden* *November* negentien honderd
derhonden, des namiddags te kwart over zes uren, binnen deze gemeente overleden is :
Adrianus Jacobus Binnendijk
oud tveertig jaren, *zonder beroep*, geboren te *Leiden*
wonende te *Leiden*, gehuwd met *Johanna Jacoba Hoogen*
straaten, weduwnaar van *Margaretha Capteyn*,
dochter van *Johannes Binnendijk* en van *Maria Spöhler*,
beiden overleden.
En is deze akte na gedane voorlezing door ons en de declaranten afgekeurd.
W. Roman
J. Loeb
M. A. A. A.

Overlijdensakte Adrianus Johannes Binnendijk

Vijf dagen later wordt hij op de begraafplaats Groenesteeg in zandgraf 538 ter aarde besteld. Dit graf is in 1888 door Adrianus' vader Johannes gekocht om er zijn echtgenote Maria Spöhler in te begraven. In 1894 is Johannes zelf in dit graf begraven. Na de begrafenis van Adrianus is in 1925 als vierde en laatste Johanna Jacoba Hoogenstraaten, zijn tweede echtgenote, in dit graf bijgezet.

Zand - Graf. N°. 538.

LANG BREED DIEP NEDERL. ELLEN.

Op den 1sten September 1882 verkocht, en in eigendom overgedragen, aan

den Heer Johannes Binnendijk,

alhier.

Betaald de recognitie over 1883/93.

Den 9^{den} October 1894 overgeboekt

ten name van den Heer Adrianus Jacobus Binnendijk, alhier.

Betaald de recognitie over 1894/1912.

van 1913 t/m 1924

van 1925 t/m 1933

Grafrecognitie afgeboekt 14^{den} Juni 1934.

Daarin zijn begraven de navolgende Lijken:

Op den 5^{den} Septr 1888 des voor middags ten 9¹/₂ ure, het lijk van *Maria Spohler, geh^e w^{if} J. Binnendijk, oud 79 jaren.*

Op den 19^{den} Septr 1894 des voor middags ten 9¹/₂ ure, het lijk van *Johannes Binnendijk, oud 76 jaren.*

Op den 7^{den} Decr 1913 des voor middags ten 12³⁰ ure, het lijk van *Adrianus Jacobus Binnendijk, oud 70 jaren.*

Op den 26sten Maart 1925 des voor middags ten 12 ure, het lijk van *Johanna Jacoba Hoogenstraaten, H^{uw}^a oud 75 jaar v. J. Binnendijk*

Op den 18 des middags ten ure, het lijk van oud

Op den 48 des middags ten ure, het lijk van

Grafboek van zandgraf 538

Zandgraf 538 van Binnendijk met stèle

Heden overleed, na een langdurige ziekte, zacht en kalm, onze innig geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader de Heer A. J. BINNENDIJK, in leven oud-Directeur der Stedelijke Werkinrichting, in den ouderdom van ruim 70 jaren.

Mevr. de Wed.
A. J. BINNENDIJK,
HOOGENSTRAATEN.
J. C. A. BINNENDIJK.
P. C. BINNENDIJK,
HEYKOOP.

Bussum. { E. M. M. PIECK,
BINNENDIJK
A. F. PIECK.
M. A. J. FONTEIN,
BINNENDIJK.

Amsterdam. { P. FONTEIN, Arts.
D. J. A. BINNENDIJK.
C. C. J. BINNENDIJK,
WENNIPS.

Den Haag. { J. J. FILIPPO,
BINNENDIJK.
Dr. J. D. FILIPPO.
A. J. BINNENDIJK Jr.
W. A. BINNENDIJK,
OUWERKERK
W. BINNENDIJK
en Kleinkinderen.

LEIDEN, 29 November 1913.
(Oude Singel 48).

De ter aarde-bestelling zal plaats hebben Donderdag 4 Dec., te halfeen ure aan de Begraafplaats Groenesteeg.

Algemeene Kennisgeving
6352 40

Overlijdensadvertentie

Bronnen:

Artikel:

Perdijk, S.P.: *A.J. Binnendijk*, Leids Jaarboekje 1914, LXXIV-LXXX.

Archieven:

- Erfgoed Leiden en Omstreken (ELO)
- Centraal Bureau voor de Genealogie te Den Haag (CGB)

Websites:

- www.wikipedia.nl

Auteur:

Lodewijk Kallenberg (april 2025).